Pletař (kód: 31-042-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů: Textilní výroba a oděvnictví (kód: 31)
Týká se povolání: Pletař
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Obsluha pletařských strojů a zařízení	3
Posuzování kvality a klasifikování pletenin a pletařských výrobků	3
Dohotovování pletenin a pletařských výrobků	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 28.04.2015 do: 19.08.2020

Kritéria a způsoby hodnocení

Obsluha pletařských strojů a zařízení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Číst z výrobního předpisu údaje o zpracovávaném materiálu, technologii, vyráběné pletenině, číst patronu vzoru (vzornici)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zkontrolovat zásobu nití, případně nitě doplnit a navázat, provést kontrolu stavu pletacího ústrojí, řídicí jednotky a mazací jednotky stroje	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Připravit stroj k pletení: zkontrolovat, případně nastavit, stroj spustit, po zapletení stroje zkontrolovat stav pleteniny (zda se nevyskytují v pletenině vady podélné a příčné)	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Sledovat signalizační zařízení, opravovat přetrhy nití	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Kontrolovat pracovní části pletařského stroje, identifikovat závady a zajistit jejich odstranění	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Kontrolovat materiál používaný k pletení, identifikovat chyby v materiálu, odstraňovat vadný materiál	Praktické předvedení a ústní ověření
g) Kontrolovat kvalitu vyráběné pleteniny, identifikovat chyby v pletenině, rozlišovat vady podélné a příčné, pletařské, materiálové a zajišťovat odstranění příčin chyb, kontrolovat rozměry pleteniny a její hustotu, při osnovním pletení souběh osnov	Praktické předvedení a ústní ověření
h) Evidovat data o průběhu pletení, např. evidovat převzatý materiál, vyplňovat průvodní visačky, evidovat upletené díly v kusech, dílech, metrech nebo kg	Praktické předvedení a ústní ověření
i) Udržovat pořádek na pracovišti, čistit a provádět jednoduchou údržbu strojů	Praktické předvedení a ústní ověření
j) Prokázat znalosti materiálů používaných při pletení (přírodní a chemická vlákna, lineární materiály – příze a hedvábí), měření délkové hmotnosti přízí	Písemné ověření
k) Prokázat znalosti druhů pletenin a účelů jejich použití, základních vazeb zátažných a osnovních pletenin, druhů pletařských strojů	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Posuzování kvality a klasifikování pletenin a pletařských výrobků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Rozpoznat druh vyrobené pleteniny, porovnat výrobek s výrobním předpisem	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zjistit vady v pletenině nebo v pletařském výrobku, určit jejich charakter a roztřídit pletené zboží nebo pletařské výrobky dle interních předpisů pro kvalitu	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Evidovat data o průběhu kontroly a třídění pletařských produktů	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Prokázat znalosti typů jakostních vad a jejich hodnocení	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Dohotovování pletenin a pletařských výrobků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zkontrolovat pletené zboží nebo pletařský výrobek	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zjistit vadu v pletenině, vadu vyspravit	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Dohotovit pletařský výrobek dle konkrétní technologie na provozním pracovišti	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Používat stroje a zařízení pro dohotovování pletařských výrobků	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Udržovat pořádek na pracovišti, čistit a provádět jednoduchou údržbu stroje	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Evidovat data o průběhu dohotovování pletařských produktů	Praktické předvedení a ústní ověření
g) Prokázat znalosti druhů strojů a zařízení pro dohotovování pletařských výrobků a jejich funkcí	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost není vyžadována.
Dále musí být uchazeč před zahájením vlastního ověřování seznámen s požadavky na dodržování pracovních postupů dle používaného systému kvality, závazných pro dané pracoviště.

Odborná kompetence Obsluha pletařských strojů a zařízení:
Pro ověření kritéria a) obdrží uchazeč v písemné formě výrobní předpis na výrobu pleteniny nebo pletařského výrobku. Ústně prokáže znalosti o zpracovávaném materiálu, vyráběné pletenině nebo pletařském výrobku, prokáže orientaci v dané technologii a schopnost čtení patrony vzoru. Ověření se realizuje za přítomnosti provozního pracovníka a zkoušejících.
Při ověřování kritéria b) uchazeč na pletařských strojích zkontroluje zásobu nití, nitě doplní a naváže. Zkontroluje stav pletacích ústrojí, řídicích jednotek, vzorovacích jednotek, mazacích jednotek, nastavení mazacího programu pletařských strojů, nastavení směny, počtu otáček, doplní olej (jestliže je to nutné). Ověření se realizuje za přítomnosti provozního pracovníka a zkoušejících, uchazeč doplní své činnosti ústním vysvětlením.
Při ověřování kritéria c) uchazeč zkontroluje a nastaví pletařské stroje. Informuje zkoušející o připravenosti stroje k pletení a po jejich souhlasu spustí stroj. Po zapletení stroje zkontroluje stav pleteniny nebo pletařského výrobku, zda se nevyskytují v pletenině vady – vše provede za přítomnosti provozního pracovníka a zkoušejících a podá ústní vysvětlení.
Při ověřování kritérií d) až i) uchazeč po dobu 60 minut za chodu pletařských strojů, za přítomnosti provozního pracovníka a zkoušejících

- sleduje chod pletařských strojů a jejich signalizační zařízení, opravuje přetrhy nití
- kontroluje pracovní části pletařských strojů, identifikuje závady a zajišťuje jejich odstranění
- kontroluje materiál používaný k pletení, identifikuje chyby v materiálu a odstraňuje jejich příčiny
- kontroluje kvalitu vyráběné pleteniny nebo pletařského výrobku, identifikuje chyby v pletenině nebo v pletařském výrobku, rozlišuje vady podélné, příčné, místní pletařské, materiálové a zajišťuje odstranění příčin chyb
- kontroluje rozměry pleteniny a její hustotu, při osnovním pletení souběh osnov
- eviduje data o průběhu pletení (evidence materiálu převzatého k pletení, vyplnění průvodních visaček, evidence upletených dílů v kusech, dílech, metrech nebo kg)
- udržuje pořádek na pracovišti, čistí pletařský stroj a provádí jeho jednoduchou údržbu a podává slovní vysvětlení

Odborná kompetence Posuzování kvality a klasifikování pletenin a pletařských výrobků:
Pro ověření kritéria a) obdrží uchazeč pět vzorků různých druhů pletenin nebo pět kusových pletařských výrobků a výrobní předpisy k nim. Má za úkol rozpoznat druhy vyrobených pletenin, porovnat výrobky s výrobními předpisy - ústní vysvětlení podá zkoušejícím.
Pro ověření kritéria b) obdrží uchazeč pět vzorků různých druhů pletenin nebo pět kusových pletařských výrobků, každý vzorek bude obsahovat minimálně jednu kvalitativní vadu. Má za úkol identifikovat vadu, určit její charakter a příčinu, stanovit závažnost vady z hlediska kvalitativního třídění – uchazeč provede za přítomnosti zkoušejících a podá ústní vysvětlení.
Při ověření kritéria c) zaeviduje uchazeč data o průběhu kontroly a třídění vzorků do tiskopisu za přítomnosti zkoušejících a podá ústní vysvětlení.

Odborná kompetence Dohotovování pletenin a pletařských výrobků
Při ověření kritérií a) až c) zkontroluje uchazeč větší množství pleteniny (minimálně 200 m) nebo kusových pletařských výrobků (minimálně 40 ks) na prohlížecím zařízení nebo na prohlížecím stole. V pletenině nebo kusovém pletařském výrobku identifikuje kvalitativní vady, vady vyspraví, pokud je to možné. Pletařský výrobek dohotoví např. sešíváním, řetízkováním, pařením, formováním, apod. Činnosti provádí uchazeč za přítomnosti provozního pracovníka a zkoušejících a podá ústní vysvětlení.
Při ověření kritérií d) až f) uchazeč zkontroluje, spustí a obsluhuje zařízení pro dohotovování pletařských výrobků. Udržuje pořádek na pracovišti, čistí zařízení a provádí jednoduchou údržbu zařízení. Eviduje data o průběhu dohotovování pletařských produktů. Činnosti provádí uchazeč za přítomnosti provozního pracovníka a zkoušejících a podává ústní vysvětlení.

Jednotlivá kritéria se ověřují uvedenými nástroji hodnocení a zaměřují se jak na proces, tak na výsledek pracovní činnosti.

Při ověřování splnění kritérií založených na formě praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů a ke kvalitě provedené práce.
Autorizovaná osoba zpracuje seznam strojového vybavení (používaných strojů a zařízení) a umožní uchazeči se s ním seznámit v předstihu před zkouškou.
U všech kritérií, kde je způsobem ověření ústní ověření, je tím míněno stručné ústní doplnění předvedené činnosti v souladu s předpisem pro kvalitu a technologickým postupem.
Písemné ověření probíhá formou písemného testu. Testy vytváří autorizovaná osoba na základě pravidel stanovených v hodnoticím standardu. Test může být uchazečům zadán v elektronické podobě.
Pravidla pro aplikaci písemných testů jako způsobu ověřování
Soubor otázek pro testy stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnoticího standardu. Musí přitom splňovat následující pravidla:
A. Testy pro jednotlivé uchazeče musí být generovány z dostatečně velkého souboru otázek, aby bylo umožněno řádově několik desítek různě sestavených testů.
B. Při každé zkoušce musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu. To znamená, že v případě, kdy se některé kompetence nebo kritéria ověřují pomocí testů, musí být splněny následující podmínky:
B1. Pro celkový soubor otázek, z něhož se generují jednotlivé testy:
Pro každé kritérium existuje několik otázek.
B2. Pro jednotlivé vygenerované testy:
Každý uchazeč má ve svém testu pro každé kritérium (u něhož je test způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která kritéria je třeba u zkoušky splnit) alespoň jednu otázku.
B3. Pro úspěšné splnění požadavků testu:
Za úspěšné splnění testu se považuje 70 % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50 % otázek.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 2 členů, kteří jsou autorizovanými fyzickými osobami s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovanými zástupci autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání *pletař* nebo *pracovník v textilním a oděvním průmyslu* nebo *výrobce textilií se zaměřením na výrobu pletenin* a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v řídicích pozicích v oblasti pletařské výroby nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo učitele odborného výcviku v oblasti pletařské výroby, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oblasti textilní výroby a alespoň 5 let odborné praxe v řídicích pozicích v oblasti pletařské výroby nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo učitele odborného výcviku v oblasti pletařské výroby, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
c) Vyšší odborné nebo vysokoškolské vzdělání se zaměřením na textilní technologie a alespoň 5 let odborné praxe v řídicích pozicích v oblasti pletařské výroby nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo učitele praktického vyučování nebo učitele odborného výciku v oblasti pletařské výroby, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
d) Profesní kvalifikace *pletař* + střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 8 let odborné praxe v řídicích pozicích v oblasti pletařské výroby, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnoticího standardu je třeba mít k dispozici dílnu vybavenou na odpovídající úrovni, tzn. minimálně následující materiálně-technické vybavení:

- Pletařský stroj (např. velkoprůměrový pletací stroj s 48-96 systémy, plochý pletací stroj s možností žakárské volby jehel, osnovní rychloběžný stávek, maloprůměrový punčochový stroj)
- Prohlížecí stroj nebo klasifikační stůl a základní vybavení pracoviště pro kontrolu a třídění pletařských výrobků a pleteného zboží
- Materiál pro pletení
- Pleteniny nebo kusové pletařské výrobky
- Technologické předpisy
- Pracovní postupy používaného systému kvality
- Výrobní předpisy
- Předpisy pro kvalitativní třídění pletařských výrobků
- Pracovní pomůcky
- Ochranné pracovní pomůcky
- Vzorky pletenin a pletařských kusových výrobků k rozpoznání konstrukce pleteniny
- Vzorky pletenin a pletařských kusových výrobků k rozpoznání kvalitativních vad
- Přísun potřebné energie odpovídající bezpečnostním a hygienickým předpisům

Místnost pro písemnou část zkoušky, psací potřeby, formuláře s testy, popřípadě PC a testy připravené v elektronické podobě
Záznamové archy pro sledování a hodnocení postupu plnění úkolů při zkoušce

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro realizaci zkoušky z hlediska BOZP, odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 60 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 8 až 10 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
INTERES21, spol. s r. o., Broumov
SINTEX, a. s., Česká Třebová
EVONA, a. s., Chrudim
Jitex Comfort, s. r. o., Písek
Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu